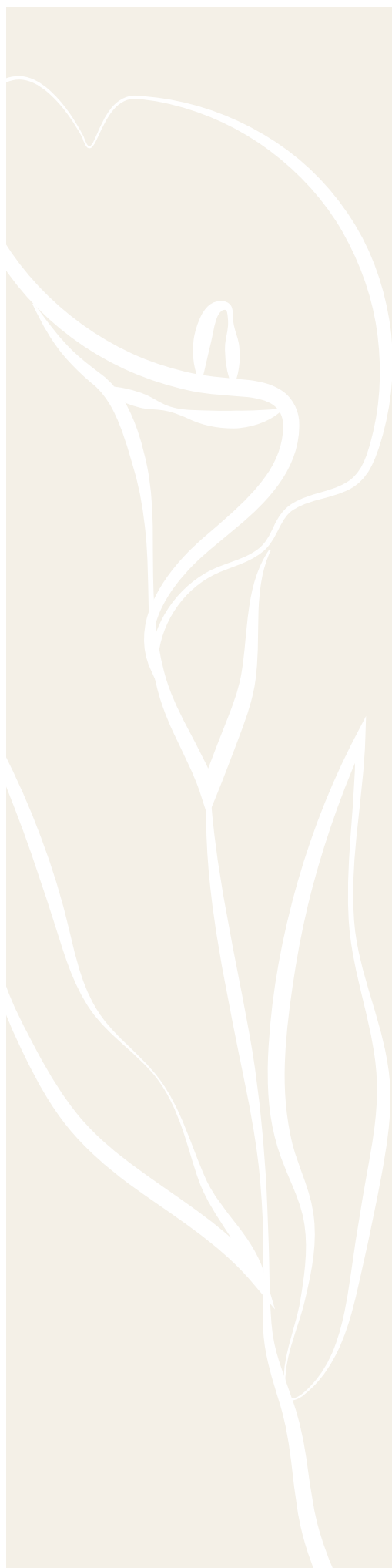

INFORMATIVNÍ BROŽURA
PRO RODIČE DĚTÍ
S NEUROVÝVOJOVÝMI PORUCHAMI

OBSAH

Několik slov autorky	3
Raná intervence	4
Centrum provázení	5
Respitní a asistenční služby	5
Finanční podpora ve státním a soukromém sektoru	7
Fyzioterapie	9
Speciálně pedagogická podpora	11
Netradiční přístupy	13
Terapeutické přístupy	13
Celostní přístup	16
Logopedická intervence	16
Možnosti alternativní a augmentativní komunikace	18
Desatero doporučení pro pečovatele dětí s neurovývojovými poruchami	19

NĚKOLIK SLOV AUTORKY

Vážený rodiče,

v rukou držíte brožuru, která Vám poskytne základní přehled o dostupných formách podpory pro Vaše dítě i celou rodinu.

Nebojte, nejste sami, také já jsem před lety slyšela u svého dítěte sdělení diagnóz porucha vývoje intelektu a porucha autistického spektra. Z minuty na minutu se můj svět změnil. Vůbec jsem netušila, co mě v životě dál čeká a na koho se můžu obrátit. Jediné co jsem věděla, bylo to, že moje dítě mě bude potřebovat.

Proto vznikla i tato brožura, abyste nemuseli jako já na začátku tápat a aby Vám pomohla se ve všech službách, příspěvcích či terapiích trochu zorientovat.

Brožura je vzhledem k uvedeným kontaktům určena zejména rodičům z Jihomoravského kraje.

Buďte silní a hlavně trpěliví!

Tereza Horák

RANÁ INTERVENCE

V rámci rané intervence je vhodné kontaktovat poradny rané péče. Jedná se o bezplatnou službu poskytovanou neziskovými organizacemi. Tuto službu mohou využít děti do věku 7 let. Každá organizace má vymezeno, na které diagnózy se zaměřují. Jedná se o terénní službu (popřípadě ambulantní), kdy pracovníci rané péče dojíždí do rodiny a rodičům ukazují, jak s dítětem pracovat.

K rané intervenci je možné doplnit sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi. Tato služba je opět pro rodiče zdarma. Rodičům nabízí v ambulantní či terénní formě také okruh služeb týkající se rozvoje jejich dítěte, zahrnuje činnosti výchovné, edukační či sociální, zprostředkovává celé rodině kontakt se společenským prostředím a stará se o jejich zájmy. Podporuje rodiny s dětmi do věku 18 let.

KONTAKTY

DOTYK II, o. p. s., Vídeňská 127, 619 00 Brno

Cílová skupina: rodina s dětmi s PAS či souběžným postižením více vadami

Občanské sdružení Logo, z. s., Renneská třída 45, 639 00 Brno

Cílová skupina: rodina s dětmi s poruchami komunikace, zejména děti s PAS, opožděným vývojem řeči, vývojovou dysfázií a ADHD

Paspoint, z. ú., Dornych 90, 617 00 Brno

Cílová skupina: rodina s dětmi s PAS (raná péče i sociálně aktivizační služby)

Poradna rané péče Dorea Brno, Kamenná 11, 639 00 Brno

Cílová skupina: rodina s dětmi s opožděným psychomotorickým vývojem, s intelektovým postižením, s tělesným i souběžným postižením více vadami

ZaSklem, o. s., Milady Horákové 13, 602 00 Brno

Cílová skupina: rodina s dětmi s PAS (sociálně aktivizační služby)

CENTRUM PROVÁZENÍ

V České republice se postupně od roku 2015 zakládají Centra provázení. Fungují při fakultních nemocnicích ve městech Praha, Ostrava, Hradec Králové a Brno. V Brně působí od roku 2016 a pracovníci centra provází rodiny před i po sdělení závažné diagnózy, během lékařských zákroků, komunikací s lékaři či kontaktováním zařízení poskytující služby a intervence. Podporu indikuje lékař a od ledna 2020 je tato podpora hrazena ze zdravotního pojištění.

KONTAKTY

Dětská nemocnice, Černopolní 9, 602 00 Brno

RESPITNÍ A ASISTENČNÍ SLUŽBY

Nedílnou součástí péče o dítě s neurovývojovými poruchami je nejen odpočinek rodiče a možnost nabrat nové síly, ale také možnost socializace dítěte a setkávání se s vrstevníky. K tomu jsou určeny další sociální služby, některé již rodiče hradí.

Služby osobní asistence mají terénní formu, tedy sociální pracovník vykonává svou činnost u klienta. Tyto služby jsou poskytovány podle potřeb rodičů v pracovní dny, o víkendech či v nočních hodinách.

Rodiče mohou využít také respitní (odlehčovací) služby. Tyto jsou přímo určené pro pečující osoby k jejich odpočinku. Zařízení rodič vybírá dle jejich zaměření a věkového rozpětí, jelikož některá nabízí služby pouze dětským klientům a některá nabízí kontinuitu služeb od dětství až po dospělost.

Projekt Homesharing je forma sdílené péče o dítě. Hostitel, kterým může být jednotlivec či rodina, převezme do své péče v pravidelně domluvené časy dítě s postižením. Tato služba si klade za cíl rodičům poskytnout odpočinek od péče o dítě s postižením, dítěti přinést nové životní zkušenosti a hostitelům celkově pocit prospěšnosti. Dobrovolníci, kteří se chtějí stát hostiteli, prochází školením.

KONTAKTY

Centrum Kociánka, Kociánka 2, 612 47 Brno
Komplexní služby pro všechny věkové kategorie

Církevní střední zdravotnická škola, s. r. o., Grohova 16, 602 00 Brno
Služby osobní asistence pro všechny věkové kategorie

Domov pro mne, Kounicova 42, 602 00 Brno
Osobní asistence a další služby pro děti s poruchou vývoje intelektu, poruchou autistického spektra a smyslovým postižením pro všechny věkové kategorie

DRC Medvídek, Kyjevská 5, 625 00 Brno
Denní stacionář a odlehčovací služby pro děti se souběžným postižením více vadami

Dům pro Julii, Trtílkova 5, 612 00 Brno
Terénní a pobytové služby pro vážně nemocné děti, zařízení dětské paliativní péče

Eliada Brno, Kamenná 11, 639 00 Brno
Terénní služby pro osoby se zdravotním postižením

Paspoint, z. ú., Dornych 90, 617 00 Brno
Komplexní služby pro osoby s PAS (odlehčovací služby, služby osobní asistence, sociální rehabilitace)

Slezská diakonie, úsek Brno, Kamenná 11, 639 00 Brno
Služba homesharing pro děti s poruchou vývoje intelektu a souběžným postižením více vadami

FINANČNÍ PODPORA VE STÁTNÍM A SOUKROMÉM SEKTORU

Jelikož péče o děti s postižením je velmi náročná nejen časově, ale také finančně, mohou rodiny těchto dětí požádat v rámci státního sektoru u Úřadu práce ČR o dávky pro osoby se zdravotním postižením, jedná se o příspěvek na péči, příspěvek na mobilitu, průkaz osoby se zdravotním postižením a příspěvek na zvláštní pomůcku.

Před samotným přiznáním příspěvku na péči čekají rodinu administrativní kroky. Nejprve je třeba vyplnit žádost o příspěvek, která se nachází na internetových stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí. Rodič zároveň požádá v ambulancích odborných lékařů o zprávy, kde bude popsán zdravotní stav dítěte. Pediatr sepíše kompletní zprávu a zašle lékaři posudkové služby. Rodič musí také počítat s návštěvou pracovníků, kteří v rámci sociálního šetření budou zjišťovat schopnosti dítěte. Příspěvek na péči se vyplácí pravidelně každý měsíc. Jeho výše je dána skupinou, která je dítěti přiznána (celkem 4 stupně závislosti). Nárok na příspěvek vzniká dítěti staršímu jednoho roku.

Rodiče mají dále možnost zažádat o průkaz osoby se zdravotním postižením. Rozlišují se celkem 3 stupně: průkaz TP (středně těžké postižení), průkaz ZTP (těžké postižení), průkaz ZTP/P (zvláště těžké postižení s potřebou průvodce). S tímto průkazem souvisí také příspěvek na mobilitu, který mohou získat držitelé průkazu ZTP a ZTP/P, kteří v měsíci pravidelně cestují a nežijí v zařízeních sociálních služeb.

Druhy a typy příspěvku na zvláštní pomůcku (nejedná se o zdravotnický prostředek, ale například automobil) jsou uvedeny ve vyhlášce č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením. U této žádosti se posuzuje příjem žadatele.

MPSV aktuálně navrhuje změny, které by v případě schválení v rámci legislativního procesu mohly nabýt účinnosti v předpokládaném termínu od 1. září 2025, jedná se zejména o:

- podávání žádostí nově u České správy sociálního zabezpečení a na jejích územních správách, kam bude celá agenda převedena
- možnost zažádat také online formou na stránkách MPSV v zóně Jenda
- v jedné žádosti příspěvek na mobilitu a současně průkaz OZP
- zkrácení lhůt potřebných pro posouzení nároku na dávky

Finanční příspěvky je možné získat nejen ve státním, ale také v neziskovém sektoru. Samotné organizace se na základě podaných žádostí rozhodují, komu přispějí. Je možné se přihlásit do konkrétních programů či projektů nebo si vytvořit pod hlavičkou některé organizace svou vlastní sbírku pro veřejnost.

Obecně je možné uvést, že o finanční podporu lze požádat jakoukoli fyzickou či právnickou osobu, která si v případě splnění zákonem daných podmínek může tyto dary odečíst ze základu daně.

KONTAKTY

Úřad práce, Křenová 25, 602 00 Brno

Na Úřadu práce vyřídíte státní příspěvky, je možné žádat také online.

Nadace Agrofert, Pyšelská 4, 149 00 Praha

Nadace pomáhá v rámci svých projektů

Dobrý anděl, nadace, Holečkova 37, 150 00 Praha

Nadace pomáhá dětem i dospělým s konkrétními diagnózami

Dobrý skutek, z. s., Jiráskovo náměstí 2, 326 00 Plzeň

Spolek pomáhá prostřednictvím finančních sbírek

Nadace JUST CS, U Továren 14, 102 00 Praha

Nadace posuzuje žádosti individuálně

Nadace rozvoje občanské společnosti – Pomozte dětem, Francouzská 4, 120 00 Praha 2

Nadace posuzuje žádosti individuálně, pomáhá také v rámci svých projektů (projekt Kuře České televize)

Patron dětí, z. ú., Janáčkovo nábřeží 29, 155 00 Praha 5

Ústav pomáhá prostřednictvím finančních sbírek

Výbor dobré vůle – Nadace Olgy Havlové, Senovážné náměstí 2, 110 00 Praha 1

Nadace pomáhá v rámci svých programů

Život dětem, o. p. s., Koclířova 771, 198 00 Praha 9

Společnost pomáhá v rámci svých projektů

Velvet Smile, o. p. s., Veselka 8, 664 41 Troubsko

Spolek posuzuje žádosti individuálně

Sociální nadační fond založen městem Brnem, Mečová 5, 602 00 Brno
Fond pro obyvatele města Brna a Jihomoravského kraje v krizových životních situacích

Dnes pomáhám, z. s., Přední 5c, 618 00 Brno
Spolek pomáhá v rámci charitativních projektů

Nadace Malý Noe, Jeremenkova 40B, 779 00 Olomouc
Nadace pomáhá v rámci svých projektů

PROSEN, spolek pro podporu osob sociálně a zdravotně znevýhodněných, V Zahradách
400, 679 71 Lysice
Spolek pomáhá v rámci charitativních projektů (You dream we run)

FYZIOTERAPIE

Vojtova metoda (metoda reflexní lokomoce) je založena na terapeutickém modelu reflexního plazení a reflexního otáčení. Pro aktivaci lokomočních (hybných) vzorců se ve výchozích polohách dítěte cíleně stimulují místa nazvaná jako spoušťové zóny. Rodič je pro domácí terapii přesně instruován od fyzioterapeuta, jelikož tato terapie probíhá nejčastěji 4x během dne. S úspěchem se používá i u nejmenších dětí, jelikož není třeba vědomé spolupráce dítěte. Negativem u této metody je pláč dítěte, nejedná se však o bolestivé podněty, nýbrž vyjádření nelibosti, jelikož dítě musí provádět nezvyklé hybné vzorce.

Bobath koncept je založen na „podpoře motorického učení“, mladší děti vede ke správnému provedení spontánních pohybů a starší děti k ovládnutí pohybů pomocí vůle. Terapie se provádí v rámci tzv. handlingu, kdy matka na dítě léčebně působí formou 24 hodinové péče, která sestává z denní péče (manipulace s dítětem jako například přebalování, převlékání), hry a společných denních aktivit s terapií.

Bazální posturální programy (BPP) jsou založeny na poznatku, že nastavením dítěte do určité posturální situace se aktivuje geneticky daný hybný vzorec. Dítě je vedeno k možnosti aktivace genetických informací svou přirozenou cestou. Oproti Vojtově metodě pracuje s motivací dítěte. Proto u nejmladších dětí vede fyzioterapeut matku ke správné manipulaci s dítětem (využití prvků „handlingu“) a až okolo pátého měsíce věku již matka na dítě působí terapeuticky.

V rámci neurorehabilitace používají některá zařízení i speciálních oblečků (tzv. kosmický obleček či obleček TheraTogs), který zvyšuje účinnost léčebné rehabilitace na centrální nervovou soustavu a dopomáhá v nácviku a zlepšení pohybových aktivit.

KONTAKTY

Dětská nemocnice – rehabilitační oddělení, Černopolní 9, 602 00 Brno
Komplexní rehabilitace

4Dfyzioterapie, s. r. o., Mgr. Tomáš Debowski, Masarykova 37, 602 00 Brno
Komplexní fyzioterapie (BPP dle cvičení Čápové)

Mgr. Lucie Gocová, Halasovo náměstí 1, 638 00 Brno
Komplexní rehabilitace (Bobath koncept)

Fyziobeskyd, s. r. o., Slezská 3150, 738 01 Frýdek-Místek
Komplexní rehabilitace

Dětská léčebna pohybových poruch Boskovice, Bedřicha Smetany 7, 680 01 Boskovice
Léčebný pobyt

Sanatoria Klimkovice, Hýlov 24, 742 84 Klimkovice
Lázeňský pobyt

Arcada Neuromedical Center, Mitušova 8, 730 00 Ostrava
Neurorehabilitace

SPECIÁLNĚ PEDAGOGICKÁ PODPORA

Rodiče mohou seznámit s programem Portage poradkyně Rané péče. Tento komplexní program je určen dětem ve věku do 4 let, v případě přítomnosti neurovývojové poruchy i dětem starším. Jedná se výhradně o domácí program. Rodič je veden k práci s dítětem novými výchovnými a vzdělávacími prvky, u dítěte se zaměřuje na jeho silné stránky a posiluje jeho schopnosti. Děti se učí formou hry, zejména s využitím běžných denních předmětů. K tomuto programu patří pravidelné konzultace a vedení záznamů o pokrocích, které dítě udělalo.

Playwisely je program, při kterém rodiče docházejí za odborníky nejčastěji 1x týdně. Program je zaměřen na rozvoj psychomotorické i kognitivní oblasti, podněcuje mozek k přirozené schopnosti se učit. Pro rozvoj kognitivní oblasti využívá systémů karet, které jsou zacíleny pro konkrétní věk, stimulují zrakové vnímání a pozornost, rozlišování klíčových atributů (barva, velikost) a rozpoznávání objektů se zapojením multisenzorického přístupu (sluchové vnímání). Motorická oblast je zaměřena na vnímání vlastního těla (propriocepci) v interakci s fyzickým prostředím, zahrnuje trénink tří až pěti cviků na lekci (jemná a hrubá motorika). Tento program je určen nejmenším dětem od čtyř měsíců věku přibližně do tří až pěti let.

Bazální stimulace napomáhá ve vnímání vlastního těla i vnějšího světa. Základem tohoto konceptu je stimulace somatická (vjemy na povrchu těla pomocí doteků), vibrační (stimulace receptorů uložených v kůži) a vestibulární (změny polohy těla). Metoda se uplatňuje u dětí i dospělých s obtížemi v oblastech smyslového vnímání, komunikace i hybnosti a s těžšími stupni postižení.

Snoezelen je speciální terapeutická místnost, která napomáhá dětem i dospělým s různými poruchami se zklidnit či relaxovat. Multisenzorialita je vyjádřena zapojováním všech smyslů pomocí hudby, barevných světelných efektů, taktilních či čichových podnětů a širokou škálou specifického vybavení (vodní sloupce, vodní lůžko, hvězdné nebe, baldachýn, optická vlákna, projektor, polohovací pomůcky a dalšími). Nutná je opatrnost u dětí s epilepsií vzhledem k vizuálním podnětům.

Senzorická integrace se využívá u dětí či dospělých, kteří mají poruchy v senzorickém zpracování informací z okolního světa. Tato intervence probíhá ve speciálně upravené místnosti a je cíleně zaměřena na vestibulární (rovnovážný aparát), taktilní (hmat) a proprioceptivní stimulaci. U dítěte pomáhá lépe organizovat podněty z okolního světa a adekvátně na ně reagovat.

Aplikovaná behaviorální analýza (ABA) je vědní disciplínou evidence based, ověřenou stovkami odborných studií. Intervence formou ABA je vhodnou volbou u dětí s PAS i dalšími neurovývojovými poruchami. ABA vychází z principů behaviorismu (principů učení a chování), zaměřuje se na vztah mezi prostředím a lidským chováním. ABA zjišťuje na základě diagnostiky a analýzy proměnné faktory prostředí, které ovlivňují sociálně významné chování, a následně jsou vypracovány metody, které toto chování pomohou efektivně změnit.

KONTAKTY

Poradna rané péče Dorea, Kamenná 11, 639 00 Brno
Program Portage konzultují poradkyně rané péče

Centrum rozvoje MIRABEL, Kamenná 21, 639 00 Brno
Bazální stimulace, snoezelen, sensorická integrace

Pliška Academy, Zábrdovická 10, 615 00 Brno
Playwisely

ABA Brno, facebooková stránka Ababrno, www.ababrno.cz
Aplikovaná behaviorální analýza

Mgr. Petra Hrančíková, BCBA, Komenského 10, 664 52 Sokolnice
Aplikovaná behaviorální analýza

ZaSklem, o. s., Milady Horákové 13, 602 00 Brno
Využívání prvků aplikované behaviorální analýzy

NETRADIČNÍ PŘÍSTUPY

Pro práci s dětmi lze využít i dalších netradičních metod. Jedná se například o Dennyho metodu, se kterou přichází pedagožka doktorka Ema Štěpařová. Tuto metodu vytvořila pro svého syna s PAS. Metodou pomáhá skrze natáčení krátkých videí, ve kterých pohádkové postavy přibližují dětem například denní aktivity či pomáhají s překonáváním strachu u lékařů.

U dětí s PAS se často objevují obtíže v přijímání stravy, děti mohou preferovat například určité konzistence pokrmů či pouze některou barvu potravin. V organizaci Kouzelen, který založila Dagmar Jurišová, se věnují problematickému příjmu potravin, s dětmi pracují převážně formou hry.

KONTAKTY

Mgr. Ema Štěpařová, Ph.D., Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity, facebooková stránka Dennyho metoda (Technika pohádkového vzoru)
Dennyho metoda

Kouzelen, náměstí 1. května 63, 664 34 Kuřim
Projekt Nejedlíci

TERAPEUTICKÉ PŘÍSTUPY

U dětí může významně pomoci ergoterapie. Prvním krokem je provedení diagnostiky (například rozhovor, pozorování), následně je vytvořen plán aktivit, ve kterém budou uvedeny cíle a poté probíhá samotná terapie, vytvořena na míru každému jednotlivci. Základními kategoriemi jsou: všední denní činnosti, pracovní či produktivní činnosti a zájmové či volnočasové činnosti. Ergoterapie je u dětí přizpůsobena jejich zdravotnímu stavu a schopnostem. Probíhá formou hry a cílem je dosáhnoutí maximální soběstačnosti v životě.

U dětí se mohou objevit poruchy zraku, nejčastěji amblyopie (tupozrakost) a poruchy binokulárního vidění, zejména šilhání (strabismus). V tomto případě pomohou ortoptisté a rodič je instruován v pleopticko-ortoptické terapii. Funkčnímu vyšetření zraku se dále věnují zrakoví terapeuti, kteří poskytují komplexní poradenství dětem i dospělým v oblastech zrakové stimulace, výběru vhodných pomůcek, obtíží ve zrakovém vnímání a dalších. V případě indikace lékařem je funkční vyšetření zraku hrazeno zdravotní pojišťovnou.

Kraniosakrální terapie je manuální metodou, pomocí které se vyšetřují a zlepšují funkce kraniosakrálního systému. Ten je tvořen mozkomíšním mokem a membránami chránícími mozek a míchu uvnitř lebky (Cranium) a v páteřním kanálu po křížovou kost a kostrč (Sacrum). Terapeut pracuje pomocí cílených hmatů (doteků). Terapii je možné absolvovat u dospělých i dětí, používá se také u dětí předčasně narozených.

Pro děti i dospělé je možné využít Kineziologii, u nejmladších dětí se využívá zástupné osoby (matky). Metoda se postupně vyvíjí a proniká do různých odvětví (kineziologie aplikovaná, vzdělávací, zdravotní, klinická). Kineziolog používá v rámci diagnostiky manuální svalový test a holistický přístup, díky tomu odhaluje zdravotní obtíže a určí následně léčbu. Vše probíhá za plného vědomí člověka, délka sezení bývá nejčastěji v délce 30–60 minut.

Jedním z terapeutických přístupů je také Neurovývojová terapie, která se zabývá primárními reflexy u dítěte. Primární reflexy se objevují již v prenatálním období, pravděpodobně pomáhají dítěti během porodu a v rámci motorického vývoje, nejčastěji vyhasínají v 6.–12. měsíci. Důležité je vyhasnutí těchto reflexů, pokud u dítěte nadále přetrvávají, mohou se objevit poruchy učení či chování. Každý jednotlivý reflex způsobuje specifické obtíže. Terapeut pomocí diagnostiky zhodnotí, který z primárních reflexů přetrvává a rodiče instruuje v domácí terapii (denní cvičení v délce přibližně 10 minut). Díky této metodě je možné tyto reflexy ovlivnit a následně potlačit.

KONTAKTY

DRC Medvídek, Kyjevská 5, 625 00 Brno
Ergoterapie

Klinika Logo, Vsetínská 20, 639 00 Brno
Ergoterapie

Centrum rozvoje MIRABEL, Kamenná 21, 639 00 Brno
Ergoterapie

Klinika ASTRA Brno, Františkánská 13, 602 00 Brno
Ergoterapie

Oční centrum VIDUM, Dolní náměstí 9, 746 01 Opava
Zraková terapie

Mgr. Andrea Jeřábková Košťálová, Ph.D., Libušina třída 4, 623 00 Brno
Ortoptika

CETERAS, s. r. o., Mgr. Alena Skotáková, Ph.D., Palackého třída 8, 612 00 Brno
Neurovývojová stimulace

Fyziobeskyd, s. r. o., Slezská 3150, 738 01 Frýdek-Místek
Neurovývojová stimulace

ZaSklem, o. s., Milady Horákové 13, 602 00 Brno
Kineziologie

Táňa Kolářová – Hýčkárna pro tělo a duši, náměstí 9. května 2136, 680 01 Boskovice
Kraniosakrální terapie

CELOSTNÍ PŘÍSTUP

V rámci péče o své tělesné i duševní zdraví lze využít také přístupy celostní medicíny. Již samotný název napovídá, že na člověka pohlíží jako na „celek“ a při terapii zohledňuje všechny aspekty k harmonizaci těla. Jako příklad bude uvedena Tradiční čínská medicína (TCM), která je využívána již po staletí (první zmínky datovány již před 2 000 lety). Pracuje s celkovou energií těla i samotných orgánů.

Základními metodami vyšetření jsou pozorování, naslouchání, dotazování, pulsová diagnostika a diagnostika jazyka. Praktik této metody využívá léčby formou fytotherapie (léčba pomocí směsí bylin), dietetiky (strava doporučená dle ročních období a konstituce člověka), akupunktury, masáží či cvičení qigong.

KONTAKTY

Jiří Skoumal, náměstí 28. dubna 23, 635 00 Brno
Tradiční čínská medicína

LOGOPEDICKÁ INTERVENCE

Obdobně jako u motorického vývoje děti prochází určitými fázemi vývoje v komunikaci. V případě odchylek řečového vývoje je u dětí zahájena logopedická intervence. U dětí od narození po 36 měsíců se hovoří o rané logopedické intervenci. Logoped se v rámci této intervence věnuje následujícím oblastem: komunikaci rodiče s dítětem; krmení dítěte a jeho orálním schopnostem; chování a rozvoji dítěte; gestům a hře dítěte; vývoji vokalizace, záměrné komunikaci a rozvoji složek řeči receptivní i expresivní.

Obecně lze doporučit, že v rámci péče o děti s neurovývojovými poruchami je nejvhodnější multioborová spolupráce, kdy komplexními přístupy lze dítě v největší možné míře stimulovat k verbální komunikaci. V některých případech se však může stát, že i přes veškerou dostupnou intervenci dítě není schopno verbálně komunikovat. V tom okamžiku je vhodné dát dítěti možnost dorozumět se se svým okolím přes alternativní a augmentativní komunikaci (AAK). Alternativní komunikace je plnou náhradou za mluvenou řeč, augmentativní komunikace je rozšiřující formou.

V AAK se využívají prostředky nonverbální komunikace, jedná se například o gestikulaci, dotyky, mimiku, zrakový kontakt či postoj. V rámci AAK se často využívá individuálně připravených pomůcek ve formě fotografií, předmětů, obrázků, symbolů (piktogramů) a technická zařízení, která dítě používá na počítači či tabletu. Doplněno může být příslušenství k jednoduššímu ovládní počítače (speciální myš, klávesnice).

KONTAKTY

Klinika Logo, Vsetínská 20, 639 00 Brno
Komplexní klinická logopedie

Mgr. Radka Florianová, Halasovo náměstí 1, 638 00 Brno
Klinická logopedie, Bobath koncept

Mgr. Bronislava Bubeníčková a Centrum Rané prevence, náměstí 28. dubna 2,
635 00 Brno
Klinická logopedie

Mgr. Lenka Foralová, Křenová 52, 602 00 Brno
Klinická logopedie

Logopedická pohotovost Online: www.logopedickapohotovost.cz
Klinická logopedie

MOŽNOSTI ALTERNATIVNÍ A AUGMENTATIVNÍ KOMUNIKACE

Fotografie

členů rodiny, potravin, oblíbených činností či hraček

Předmětová komunikace

prostý výběr z předmětů pro hraní či využití předmět jako symbol pro určitou činnost

Piktogramy

portál Pinterest, webové stránky www.logopedie-vendy.cz a www.autismus-a-my.cz, dále Řeč obrázků autorky Libuše Kubové

Gesta

Hrajeme si s Kamínkem od Jitky Kaulfusové (www.logopedie-vendy.cz) přináší přirozená gesta a znaky

Komunikační aplikace

Symbotalk (zdarma), GoTalk či Grid Player, na stránce www.alternativnikomunikace.cz

ZÁVĚREM mi dovoluňte dodat, že ať se dítěti věnujete jakkoli, tak mu dáváte svůj čas, a to je v dnešním moderním světě to nejdůležitější. A pokud využijete i jakékoli formy cvičení, terapií či speciálně pedagogických postupů, můžete tak dosáhnout výraznějšího efektu v rozvoji svého dítěte.

DESATERO DOPORUČENÍ PRO PEČOVATELE DĚTÍ S NEUROVÝVOJOVÝMI PORUCHAMI

Pro pečovatele dětí s intelektovým a somatickým postižením vytvořil prof. Zdeněk Matějček desatero doporučení. Pro přehlednost byla autorkou této brožury zestručněna do krátkých rad:

1. Vědět co nejvíce o postižení svého dítěte.
2. Znat podstatné informace o potřebách svého dítěte.
3. Být aktivní a přijmout postižení dítěte jako životní výzvu.
4. Péči o dítě rozdělit i na další členy rodiny a dbát i na své psychické a fyzické
5. Respektovat posloupnost psychomotorického vývoje dítěte a netlačit na něj.
6. Nechat dítě prožívat jeho dětský život. Nelitovat – vést ho.
7. Také další rodiče mají dítě s postižením, proto sdílení zkušeností může pomoci. Je možné se obrátit i na odborníky.
8. Zájem ostatních lidí a případně jejich nevhodné chování brát s rezervou.
9. Rodiče by si měli být vzájemně oporou, ideálně spolu s příbuznými a v případě odlišného vyrovnávání se s postižením vše respektovat.
10. Rodiče by měli být realističtí v postoji k diagnóze dítěte i jeho potřebám a také reálně zhodnotit své vlastní síly.

Zdroj: Šándorová, Z. (2017). Raná péče v referenčním poli speciální pedagogiky a sociálních služeb. Univerzita Pardubice

Tato brožura byla vytvořena v aplikaci Canva.com s využitím webových stránek uvedených organizací. Brožura je součástí mé diplomové práce Podpora rozvoje dítěte s neurovývojovými poruchami pohledem rodiče (2024), ve které jsou také uvedeny všechny odborné zdroje, ze kterých jsem při psaní práce i této brožury vycházela.

Kontakt: horak.tereza@email.cz